

GORENJSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV KRANJ

Leto IV. Št. 27

Kranj, 5. julija 1951

Poština plačana v gotovini.

PRED 22 JULIJEM

Pred 15 leti

Poleti leta 1936 je izbruhnila v Kranju velika splošna stavka tekstilcev, ki jo je

Nižje strokovne šole

Kranj je izrazito industrijsko središče in važen trgovski ter obrtni center. Slika starega Kranja kot važnega malomeščanskega trgovskega kraja ima le zgodovinsko vrednost, dočim stopa v ospredje lik novega delavskega in industrijskega Kranja. Ta lik se učinkovito izraža tudi v šolskem sistemu, zlasti na področju strokovnega šolstva. Tukajšnja industrija in obrtna dejavnost si je zadala dve nalogi: zadostiti planskim zahtevam s kvalitetnimi izdelki in zagotoviti podjetju bodočnost s strokovno kвалиficiranimi kadri. Zato imamo v mestu 7 nižjih strokovnih šol z okoli 1000 učencem.

V preteklem šolskem letu so te šole v polni meri upoštevale resolucijo III. plenuma CK KPJ, kjer so bile nakazane smernice i za strokovni i za kulturno prosvetni dvig bodočega delavca. Za dokaz naj vam služijo sledeče statistične ugotovitve:

1. Učni uspehi so se ob najstrožjem ocenjevalnem kriteriju dvignili na 78%.

2. Zavest naše mladine se je močno dvignila tako, da so neopravičeni izostanki skoraj popolnoma odpadli. Prav tako je bila delovna disciplina v delavnicih najboljša.

3. Naši mladinci so se v tem šolskem letu zelo pozanimali za kulturno prosvetni dvig, o čemer nam pričajo interne in javne kulturno-prosvetne prireditve, množično posečanje kvalitetnih predstav v Prešernovem gledališču in skupen obisk vzgojnih in dobrih filmov.

4. Strokovni napredok pa je temeljito pokazala razstava, ki so jo priedile vse nižje strokovne šole ob koncu šolskega leta. Za to gre zahvala predvsem naši ljudski oblasti, ki ni štedila s sredstvi za dvig naših bodočih kadrov. Milijonska števila pričajo, da si hočemo zgraditi svoje strokovnjake in se tudi na tem področju osamosvojiti.

Naše strokovno šolstvo ima za prihodnost svetle perspektive. V prihodnjem šolskem letu so prejemni pogoji mnogo zahtevnejši, saj bodo morali imeti začetniki saj dva razreda gimnazije. Tu je ponovno podprtano, da v socializmu ni razlike med umskim in fizičnim delavcem in da je zadostna predizobrazba naših bodočih strokovnjakov tudi zagotovilo za vsestranski napredok naše industrije in za višjo strokovno in kulturno raven našega delavstva. Jasno pa je, da bo le nižja strokovna šola izobraževala kadre za srednje in visoke strokovne šole. Le tako si bomo ustvarili strokovnjake, ki bodo vsestransko na višini.

Bojazen, da se naša mladina, ki nima duševnih zmožnosti ne bo mogla vključiti v stroke in poklice, je neutmeljena. Predno je izšla uredba o spremembah pogojev in nižje strokovne šole, je naša zakonodaja poskrbela, da lahko naša mladina doseže tudi najvišje nazive v svojem poklicu, ne da bi posečala strokovne šole. Ta pot je sicer počasnejša, vendar lažja in uspešna. Učenci, ki pa ne bodo imeli ob pričetku šolskega leta predpisane izobrazbe, se bodo lahko v prihodnjem šolskem letu vključili v posebne razrede (pripravnice), ki bodo usmerjale učence v obrtno in po potrebi tudi za industrijsko dejavnost.

Milijoni v koprivah

Morda se bo komu zdelo čudno, da so tudi koprive toliko vredne. Toda GOSAD plačuje nabiralcem za kilogram suhih listov 80 dinarjev in če jih nabiralcu nabelejte vsaj 50 tisoč kilogramov, lahko dobijo za koprive 4 milijone dinarjev! Lahko jih dobijo pa tudi več, saj je kopriv pri nas povsod dovolj in poznajo jih tudi povsod.

Gosad se po svoje trudi, da bi pridobil čim več nabiralcev. Cudno pa je, da naša odkupna podjetja, ki imajo nalogu odkupovati zdravilna zelišča, ta odkup zelo zanemarjajo. Ponekod niso odkupili še skoraj ničesar.

Pri nabiralcih je za nabiranje zdravilnih zelišč dosti zanimanja, nimajo pa do stikrat kam oddati nabranega blaga, ker odkup še vedno ne poteka tako, kakor bi moral. Listov kopriv, lipovega cvetja in

Nekaj besed ob izpolnitvi polletnega plana v tovarni „Kos in srpov“ v Tržiču

Zavestno in s trdno voljo premagujejo tržički kovači vse težave pri izpolnjevanju planskih nalog.

Ce stopiš danes v enega izmed obratov opaziš vseposod vestnost in marljivost. Sprētni roki zelo večše sučejo razbeljene jeklene palice pod velikimi avtomatičnimi kladivi. Kupi polizdelkov se večajo in kaj malo časa preteče, preden nastane iz koščka jekla dolžine od 5–20 cm, kosa, dleta, izvijač, podkovski nož, srp itd. Za izdelavo ene same kose je treba preko trideset rek preden je gotova. Isto pot lahko opazimo tudi pri drugih izdelkih. Vendar pa je tu treba zelo malo časa, da je izdelek gotov, ker je vse delo usmerjeno na tekoči trak. Kvaliteta izdelkov, ki je kljub

temu, da še ni tako zadovoljiva, še vedno na zadovoljivi višini, se iz dneva v dan zboljšuje. Tudi povpraševanje po izdelkih je zadostna garancija, da bo podjetje še bolj zaživelno. Vsak si lahko nabavi kranjske kose od 65 cm dolžine navzgor, kranjske in štajerske srpe, slamorezne kline vseh vzorcev, tudi po naročilu in meri, škopnice za ročne slamoreznic, ksilne nožke in podložne ploščice za ksilne stroje, vse vrste orodja za kovanje konj, izvijače vseh dimenzijs, dleta od 6 mm naprej itd. Uspehi vseh naporov prav zaradi velike delovne discipline ne izostajajo. Kolектив je izpolnil polletni plan 10 dni pred rokom in ga v celoti presegel za 10%.

P. A.

PETDESETLETNICA prve mature na kranjski gimnaziji

Preteklo sredo, 27. junija, je prva državna gimnazija v Kranju svečano proslavila lep jubilej: letos je poteklo 50 let, edkar je bila na njej prvič matura, 90 let od ustanovitve nižje gimnazije in 140 let, edkar so Francozi ustanovili v mestu svojo srednjo šolo, ki je bila po enem letu ukinjena. Ob prilikih teh obletnic se je zbral v Kranju v slavnostim 10 od 13-ih še živečih takratnih maturantov, prišli pa so tudi štirje takratni profesorji z 80-letnim ravnateljem dr. Tominškom. Navzoči so bili tudi številni gostje, med katerimi naj omenimo le ministra za prosveto in kulturno Borisa Zicherla. Ob tej priliki so v gimnazijski avli odkrili spominsko ploščo padlim profesorjem in dijakom-partizanom, glavni del svečanosti pa je bila akademija v Prešernovem gledališču, na kateri so spregovorili starejši in mlajši maturantje ter profesorji, nakar je sledil

umetniški program. Po proslavi so se gostje sešli na svečanem kiosku in družbeni prireditvi, na kateri so se zbližali med sabo maturantje izpred 50-ih let in letosnjiki, pa tudi nekdanji in sedanji profesorji.

Kratka zgodovina boja za kranjsko gimnazijo bi bila ta-le:

Francoska gimnazija, ustanovljena leta 1811, je bila že 1812. leta ukinjena. Sečez 50 let, leta 1861, je avstrijska prosvetna oblast končno sprevredila, da je potrebna tudi v Kranju srednja šola, kajti doslej so morali študentje iz vse Gorenjske odhajati na gimnazijo v Ljubljano. Ta prva srednja šola v Kranju je bila nižja gimnazija klasičnega tipa in nemška. Omenimo naj, da je med drugimi poučeval takrat na tem zavodu tudi literat in zgodovinar Janko Pajk in v 70-ih letih še literarni zgodovinar Karl Glazer. L. 1870 je postala gimnazija realna s slovenskim učnim jezikom, a 1874. leta spet nemška. Čez štiri leta potem — 1878. leta — jo je začela avstrijska oblast postopoma ukinjati z izgovorom, da je na njej premalo dijakov. Res jih je imela takrat komaj 85. Meščani so sicer protestirali, vendar je bila gimnazija leta 1890. ukinjena. Nadaljnja štiri leta so si Kranjčani zmanjšali, da bi bila obnovljena. Leta (Nadaljevanje na 2. strani.)

ODHOD I. KRAJSKE MLADINSKE BRIGADE NA GRADNJO PROGE

Na gradnjo mladinske proge Dobojski Luka je v pondeljek 2. t. m. zvečer odšla iz Kranja 130-članska mladinska delovna brigada. Brigado, ki nosi ime po hrabrem sekretarju PK SKOJ-a za Gorenjsko „Janež Zagar“, sestavljajo mladinci kranjskih gimnazij, pedagoškega tečaja in šol v gospodarstvu, nekaj pa se jih je pridružilo tudi iz Žirov, Kamnika in Jesenice. Pred odhodom je naredila brigada svečan obhod skozi mesto, nakar je bil zbor pred Sindikalnim domom, kjer so brigado pred odhodom pozdravili predstavniki MK KPS tov. Gostiša, MLO tov. Resmar in mladine tov. Zirkelbach. Posebno je dojmljil mladince jedrnat in iskren nagovor tov. Resmana, ki so mu burno odobravali in obljubili, da se s proge vrnejo kot udarna brigada. Nato je brigada dvignila svojo delovno zastavo in odkorakala na kolodvor, kjer se je z večernim vlakom edpeljala dalje.

DELAVSKI SVET TOVARNE USNJA RUNO — TRŽIČ, VE, KAJ JE DELAVCU TREBA...

Delovni kolektiv tovarne usnja „Runo“ Tržič je eden med tistimi, ki kljub težavam in nepredvidenim zaprekam redno izpoljuje svoje planke naloge in zato je razumljivo, da je tudi ta kolektiv izpolnil polletno plansko nalogu štiri dni pred rokom. To je že drugi kolektiv v Tržiču, ki zna vse napore delavca pravilno usmerjati, pa tudi uspehi ne zaostajajo.

Da so uspehi gotovi, pa je nujno potrebovno v prvi vrsti, da je delovno mesto za delavca zdravo in privlačno. Se pred nedavnim je bilo zelo težko, saj so morali delavci delati pod najtežjimi pogoji. Obrati so bili slabti in tla že zelo zanič, tako da se tudi voda ni odtekala. Delavnice so bile temne. Sklenjeno je bilo, da je potrebno v vseh oddelkih temeljito popravilo. Vse prostore so ponovno prebelili in tla zalihi s smolo ali betonom, tako da se sedaj voda lepo odteka. Obrat je sedaj lepo urejen. Pa tudi za delavčeve stanovanja je svet dobro skrbel. Vse slabe stanovanjske hiše so temeljito popravili in tako omogočili delavcem, da spet po dolgem času stanujejo v suhih in prijetnih stanovanjih. Tudi lastna restavracija nudi dobre jedi in pičače. V tej restavraciji se ob prostem času zbirajo delavci, da se pogovore v vseh mogočih problemih in nalogah. Da je vse to uspelo, pa gre vsekakor priznanje direktorju podjetja tov. Učku, ki je pravilno razumel težnje delavcev in jim šel vsestransko na roko.

dni borb našega proletariata spomnimo tudi v dnevnih proslav na praznik vseljudske vstaje 22. julija. Pričujoče slike prikazujejo delavstvo med stavko.

Kreditiranje trgovskih podjetij v novem finančnem sistemu

Spremembe, ki so se v zadnjih mesecih izvršile v našem gospodarstvu, so bile več ali manj priprave za reorganizacijo finančnega sistema v našem gospodarstvu.

V zvezi s tem je bilo nujno ukiniti razne uredbe, ki so bile do sedaj v veljavi, novemu finančnemu sistemu pa ne ustrezajo več. Nov način trgovanja, sprostitev odkupa, formiranja novih cen itd., vse to je terjal korenitih sprememb, zaradi česar je moralno biti tudi bančno kreditiranje podjetij postavljen na novo osnovo. Bistvene spremembe pri kreditiranju podjetij bodo v tem, da se bo v bodoče v prvi vrsti ugotavljala kreditna sposobnost podjetja. To se pravi, da podjetja, ki imajo po gospodarskem in finančnem stanju pogoje, lahko računajo na kredit in s tem na pripomoček pri poslovanju, medtem, ko kreditno nesposobna podjetja ne bodo mogla računati na to in bodo morala prej ali slej prenehati z delom. Glavno merilo ugotavljanju kreditne sposobnosti je ravnotežje med obstoječimi celokupnimi obveznostmi, prištevši lastna obratna sredstva in obstoječe terjatve ter blagovne zaloge podjetja. V kolikor obveznosti presegajo vrednost terjatev in stanje blagovnih zalog, se mora tako podjetje, v kolikor bi prišlo v poštev za kreditiranje, posebej obravnavati in se mu tudi kredit odobri pod posebnimi pogoji, ki predvidevajo predvsem preuredivet nerodnost v postavljenem roku. Pri odmeri kreditov na nov način je treba upoštevati tudi kupno moč prebivalstva okraja, ki ima tudi močan vpliv na določanje celotne kvote za kreditiranje, a poleg tega na pravilno razdelitev in določanje kreditov. Odobravanje kreditov se izvrši na podlagi vseh zbranih podatkov, pri čemer se upošteva še blagovni promet ter že event. obstoječi lastni obratni sredstvi. Pri tem sodelujejo tudi poverjeništva za trgovino in preskrbo, za finance in predstavniki banke ter podjetja.

Nov način kreditiranja zahteva pri podjetjih ažurnost v knjigovodstvu, ki je pravzaprav tudi eden od pogojev za dobititev kreditov. Ažurnost pa je nujna, ker mora poleg podjetja samega imeti vpogled v finančno stanje podjetja tudi banke, ki bo moral biti v bodoče še bolj povezana s podjetjem ter budno spremljati potek poslovanja. To je potreben iz razloga, ker lahko nastopijo v tem ali onem mesecu znatna odstopanja pri poslovanju, ki bodo terjala spremembe pri višini kredita.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

NAŠI MATURANTI

Letos že petdesetič odhajajo z naše gimnazije maturanti. Dolga, skoraj nepregledna je vrsta absolventov, ki so kot inženirji, pravniki, profesorji in znanstveniki posegli v kulturno, politično in gospodarsko življenje našega naroda.

Sedaj usmerja nov rod svoj prvi korak v svet. Ni bila lahka njegova študijska pot. Temu rodu je okupacija v osnovni šoli preprečila redno šolanje in ga oropala za sistematično pridobitev prvih osnov. Tudi gimnazije ni začel redno obiskovati, marveč je moral prve razrede dovršiti s kratkimi, komaj dvomesečnimi tečaji, ki mu pa niso mogli dati potrebne podlage. Zle posledice takega šolanja je ta rod čutil

KREDITIRANJE TRGOVSKIH PODJETIJ V NOVEM FINANČNEM SISTEMU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Za dodelitev kredita mora vsako podjetje, kjer je ugotovljena kreditna sposobnost, narediti z banko kreditno pogodbo, ki predvideva vse važne, deloma že zgoraj obravnavane točke o kreditiranju, poleg tega pa še dodatne pogoje že z ozirom na specifičnost podjetja.

Jasno je, da bodo morala podjetja urediti svoja poslovanja v smislu novih pogojev, ki predvidevajo predvsem hitro obračanje sredstev, kar jim bo mogoče, če bodo podjetja nabavljala le blago, po katerem je povpraševanje. V zvezi s tem bo morala naša industrija storiti potrebne kake in po potrebi pri posameznih podjetjih deloma ali pa morda v celoti preusmeriti svojo proizvodnjo. Na vsak način bodo podjetja prisiljena, da delajo in poslujejo gospodarstveno, ker bo v bodoče igralo veliko vlogo vprašanje rentabilnosti podjetja.

Novost pri kreditiranju je tudi v tem, da bodo podjetja, ki imajo vse pogoje za kreditiranje — kreditno sposobnost, urejeno in ažurno knjigovodstvo, dobro vodstvo itd., lahko dobila poleg rednega in stalnega kredita tudi še izredne ali specjalne kredite za nabavo sezonskega blaga ali posebnega in morda takrat še nepredvidenega kontingenta blaga — s krajšim rokom vračanja. Tudi za te vrste kreditov mora podjetje skleniti z banko posebno pogodbo. Na ta način bo podjetjem dana možnost, da razgibajo svojo dejavnost do polne mere, poleg tega pa z večjim prometom ustvarijo večji dobiček in tudi boljše pogoje za dosego višjih plač.

Kot je iz tega razvidno, trgovina ne bo in ne more biti več distributer prevzetega blaga, industrijska podjetja pa ne le izvršili planskih nalog, ker bo v bodoče igrala pomembno vlogo iniciativa in sposobnost podjetij, oziroma vodstva podjetij.

S spremembami pri novem načinu kreditiranja se mora nujno spremeniti tudi način poslovanja odobravanja kreditev pri Narodni banki, ki bo morala poleg že omcenjenih nalog budno spremljati vse pojave v našem gospodarstvu. Le na ta način bo mogoče z uspehom uveljaviti nov način kreditiranja podjetij.

P.

Iz partizanskih spominov borca VII. UB „Franceta Prešerna“

(Ob osmi obletnici brigade)

Sredi meseca septembra 1944. smo bili v krajih nad Idrijo, kjer smo zasedli položaje med samimi nemškimi in domobranskimi postojankami. Vsak dan smo čakali presečenj. In tako se je nekega dne med našo brigado in domobranči, potem ko smo eni kot drugi menjali položaje, nenadoma vnela srdita borba. Kmalu po začetku — bilo je v dopoldanskih urah — so domobranči dobili pojačanja iz bližnje Idrije, in sicer ves Rupnikov jurišni bataljon. Ti so se res večkrat pognali na juriš na naše položaje, a so bili odbiti. Naši borci so položaje zapustili šele pozneje, ko jih je začel sovražnik obstrelovati s težkim orožjem. Minomet smo prenašali iz kraja v kraj, iz položaja na položaj. Od povsod smo na sovražnika zmetali več desetin min in s tem povzročali med domobranči veliko paniko. Borba je trajala ves dan in se je unesla šele proti večeru, ko se je sovražnik umaknil v svoje izhodne postojanke. Med potjo nazaj so se znesli še nad civilnim prebivalstvom, ga oplenili, mu grozili itd. V tej borbi smo izgubili preko deset tovaršev, nekaj pa so jih domobranči ujeli. Sovražnik je padlo nekaj manj kot sto, ni pa nam bilo znano, koliko so jih odpeljali s seboj nazaj ranjenih.

Za konec bi vam rad danes povedal še nekaj o borbah in pohodih naše brigade v

skozi vso gimnazijo, vendar si je mladina s podvojeno delavnostjo in ob vsestranski pomoči svojih profesorjev pridobila toliko znanja, da je njena splošna izobrazba zavoljiva.

Marsikateri maturant pa se med svojim šolanjem ni omejeval le na osvajanje šolskega gradiva, marveč se je še sam izpolnjeval v stroki, ki ga je osebno najbolj zanimala. Ta se je poskušal v leposlovju s pesmijo, novelo, člankom, potopisom ali oceno, drug se je vneto ukvarjal z biologijo in raziskovanjem narave, tretji so sodelovali z uspehom kot fizkulturniki, šahisti in godbeniki, poleg tega pa so vneto sodelovali pri vseh šolskih in mnogih izvenšolskih proslavah in akademijah z recitacijami in govorji.

Od 42 prijavljencev jih je maturo uspešno opravilo 27, na jesen je zavrnjenih 10, za leto dni pa odklonjenih 5. Letos se je močno zaostriла borba za kvaliteto novih višjih kadrov, vendar je tudi strožji izbor

Petdesetletnica prve mature na kranjski gimnaziji

(Nadaljevanje s prve strani)

1893 so poslali celo deputacijo na Dunaj, in res je bila gimnazija v jeseni 1894. leta spet odprta. Odprli pa so le prvi razred in to z namenom, da postane gimnazija še postopoma popolna.

Hkrati pa so začeli misliti tudi na novo, moderno šolsko poslopje, ki bi bilo močnejša garancija za trajen obstoj šole. Spomladi 1896. leta je bil položen temeljni kamen današnji gimnaziji, ki je bila kmalu tudi dozidana, tako da je 1. 1901 prvih 23 maturantov maturiralo že v njej. Leta 1901. torej pred pol stoletja, je dobil Kranj popolno klasično gimnazijo, ki je dosegla to leto tudi rekordno število dijakov, preko 400.

Odslej sta motili njeno delovanje le še

SOLSKA RAZSTAVA V CERKLJAH

Kakor povsod, tako je šolska mladina tudi v Cerkljah slovesno zaključila šolsko leto. Vse tri šolske ustanove so priredile skupno fizičkulturno prireditev, najboljše učence pa je sprejel predsednik KLO-ja, ki jim je poklonil v spomin knjige.

Nižja gimnazija in šola za učence v gospodarstvu pa sta po teh zaključnih slovesnostih otvorili skupno šolsko razstavo, ki je zajela prostor dveh učilnic. Razstavljeni predmeti, med katerimi so prevladovali

pokazal, da je med našo mladino mnogo prav dobrih in da naš zavod pošilja iz leta v leto boljše absolvente. Vsi maturanti so se namenili za visokošolski študij, med njimi kar 11 za profesorje.

Ti naši najmlajši so se ob proslavi 50-letnice gimnazije sešli s prvimi maturanti našega zavoda iz leta 1901 in tako skupaj proslavili pomemben jubilej. B.

Iz naših krajev

vali risarški in pismeni izdelki, so lepo prikazovali življenje in delo, ki je vse šolsko leto utripalo v učilnicah obeh šol. Učenci v gospodarstvu so razstavili tudi številne izdelke delavnice. Ti predmeti so bili lepi; prikazovali so razvoj naših obrtnih vajencev.

Razstava je bila skrbno pripravljena; poleg učencev so sodelovali vsi učitelji nižje gimnazije in učiteljica osnovne šole Zaman Slavica, ki je vložila vanjo največ truda. Razstava je doživelna popoln uspeh, saj so si jo v dneh 23. in 24. junija ogledali skoraj vsi prebivalci cerkljanskega šolskega okoliša. Tako je bila ta razstava dokaz temeljitega šolskega dela in prikaz napredka naših otrok.

—er.

IZ ŽELEZNICKOV

V nedeljo 24. junija so nas obiskali vzdrževalci iz Doma slepih iz Stare Loke. Priredili so nam koncert, ki je zelo dobro uspel. Dvorana je bila nabito polna; posamezne točke in celoten program je publika z zadovoljstvom sprejela.

Prireditelji so pokazali, kaj zmore velika pozrtvovalnost in jeklena volja, da se dosežejo takci uspehi.

Zelimo, da nas kmalu spet obiščejo.

CIPKARICE IZ ŽELEZNICKOV RAZSTAVLJAJO

Cipkarstvo je v Železnikih razvito že dolgo let. Pouk se vrši zdaj redno vsak dan dopoldne in popoldne. Kljub temu, da to ni obvezno, ima šola vedno zadovoljivo število učenk. Ze otroci kažejo veliko zanimanje do klekljanja.

Ko sem pred tednom obiskal učenke v cipkarski šoli, mi je učiteljica Tončka z veseljem pravila o uspehu, ki ga je imela v tem letu.

Za zaključek šolskega leta je bila v nedeljo 24. junija odprta razstava klekljanih del učenk cipkarske šole. Razstava je bila druga po vojni ter je pokazala velik napredok cipkarstva v Železnikih. Obiskovalce, ki jih je bilo preko 300 so presenečile čipke z barvastimi okraski, narodne noše in drugi izdelki.

CENE ŽIVIL NA KRANJSKEM ŽIVILSKEM TRGU

Zadnji ponedeljek je bil kranjski trg kar dobro založen z živili. Več artiklov je bilo naprodaj tudi v trgovini državnih posestev in zadružnega sklada. Na trgu so prodajali krušno moko po 160 din, surovo maslo po 450—500 din, čebulo 50—70 din, mleko 23 din za liter, jajca kom. 12 din, hruške 60 din, kaša 115 din. Solate je bilo dosti po 15—20 din, vendar jo niso dosti kupovali, ker jo je trgovina zadružnega sklada prodajala po 10 din kg.

V trgovini državnih posestev je bila moka za kruh po 140 din, čebula 40 din, solata 16 din, hruške 40 din, med 430 din in goveje meso 130 din za kg.

V trgovini zadružnega sklada so prodajali kašo po 60 din, surovo maslo 420 din, mleko 20 din za liter, solata 10 din kg in jajca kom. 10 din.

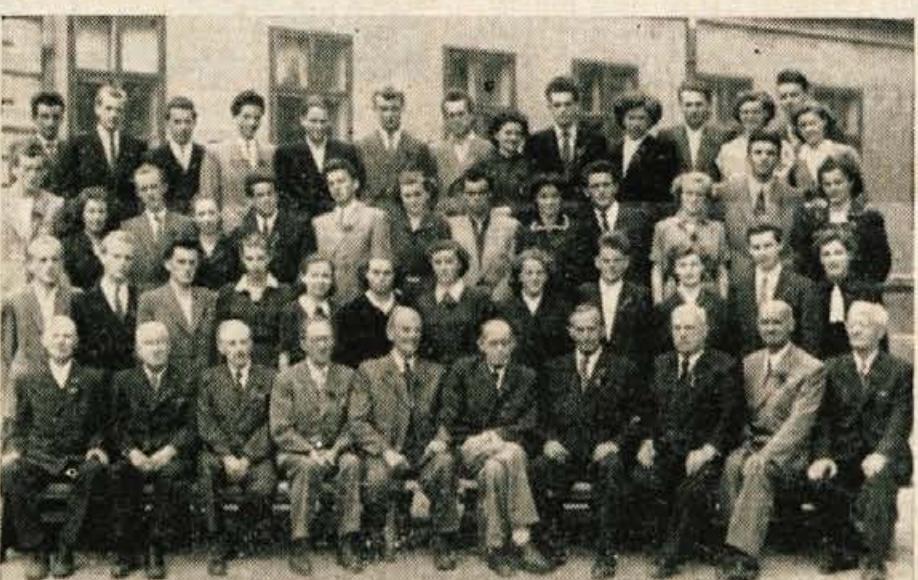
mrak uspelo v naskoku zavzeti eno njihovih glavnih postojank. V borbi smo imeli ta dan 8 mrtvih, in sicer so bili to sami novinci, ki so se nam spotoma pridružili; tudi težko ranjenih je bilo nekaj.

Ko smo zavzeli prej omenjeno postojanko, pa smo prejeli obvestilo, da sta naša dva bataljona že zavzela glavne javne zgradbe v Gorici in da je ta že takoreč osvojena, razen južne Železniške postaje. Sovražnik se je umikal proti Kalvariji in Brdom. Stab nas je vzpodbjalo, naj uničimo še to zadnje gnezdo sovražnika. Napadli smo postajo s podvojeno srditostjo. Spominjam se, da so takrat, ko smo bili še mi sredi najhujšega boja, hodili okoli že nekakšni ljudje, ki so imeli na rokavu rdeč trak civilne straže in so bili zelo sumljivi. Bili so v resnici razni sovražni elementi, ki so hoteli izkoristiti zmedo in pred novo oblastjo zabrisati svojo nečedno preteklost. Te ljudi je še med našimi zadnjimi boji ljudstvo samo razorozili in jih nam tako spravilo s poti, da smo mi lahko tisto noč nemoteno napadali in zjutraj pregnali preko Soče in Gorice še zadnji ostanek sovražnika.

Gorica je bila osvojena. V mesto so se začele valiti reke ljudi in navdušeni sprevodih in svečanega veselja, da je po dolgih letih mesto spet zadržalo svobodno, ni hotelo biti konec.

Borba za Gorico je bila ena izmed naših zadnjih borb, kajti kmalu, dober teden potem je bilo konec vojne in osvojena vsa naša domovina.

(Konec)

Srečali sta se dve generaciji, ki ju loči samo pol stoletja. — Prvi in letošnji maturanti na kranjski gimnaziji.

deklet v Gorico, da bi pozvedela pri naših ljudeh, kje so Nemci, četniki, belogardisti, koliko jih je itd. Te so se dokaj hitro vrnilo in nam prinesle sporočilo, da je Gorica sama še vsa polna fašistov, da vlada med Nemci, Italijani, četniki in domobranči velik prepel in da se celo prepirajo med sabo, kdo od njih bo ostal za gospodarja v mestu, kakor da ni nikjer nikogar, ki bi bil zmožen stopiti njihovi oblasti na vrat. Ko smo dobili ta poročila, smo jeli brž pripravljati načrt za napad na место, ki ga je kazalo najlaže napasti z južne strani. Ta čas pa so se iz Mirna in ostalih okoliških krajev prijavljali v naše vrste vedno novi borci, ki so hoteli z nami skupaj osvoboditi Gorico.

Po kosilu smo krenili proti Standrežu. Povsod so nas ljudje, posebno še mladina, navdušeno pozdravljali in prepevali slovenske pesmi. Sonce nas je kar omamnilo s svojo pripeko.

Ljudje iz Standreža kar niso mogli verjeti kurirjem, ki so jih obvestili, da se bližamo. Vas je bila, še predno smo prišli vanjo, vsa v zastavah, ljudje pa so nas obšuli s cvetjem, nam ponujali te in one dobreto in nas silili, naj se malo ustavimo, toda te želje nismo mogli izpolniti, ker nas je čakala neosvobojena Gorica.

Predvino smo se popoldne približali južni Goriški postaji in ni trajalo dolgo, ko se je vnela srdita borba. Vse do večera se je sovražnik, ki mu nikakor ni šlo v glavo, da bo moral to slovensko mesto zapustiti, srdito branil. Našim edinicam je šele pod

Gorenjska muha

Rubrika nova se poraja — v duhu časa: „Gor. glas“ odslej, prinašal bo ‘mal špasa. Urednik vjel je muho, takoj jo angažiral, da z njim po vsem okraju, bo „dogodivščine“ pobiral.

To vam je „firbec“ — jo prav vse zanima, na ta račun bo šla še marsik’teri rima. Prav redno, vsak četrtek, raport bo svoj podala, če eni bodo jezni — se družba bo smejal.

Pred štirimi tedni smo prišli kar v „ero“ otvoritev, in plani so prišli do končnih le rešitev. Naš MLO na primer, ga je izpolnil fino: na koncu kopališča otvoril letni kino.

„Leteča kneftra“ se je od „ledra“ spet poslovil, v Naklem je „štarijo“ deževni dan otvoril, brez pevcev, godbe, plesa, čeprav je b’la reklama, „pensenset“ b’lo je gostov, a z vinom b’la je — drama...

Zadružni sektor tudi ni hotel zaostati. Pri „Jelenu“ so začeli na „frišno“ obrat’ati. Prav vse je renovirano, kar b’lo je prej nemarn’, za gostov zadovoljstvo skrbi pa pridni Marn.

Imeli tudi smo revijo SKUD-a, kjer sekcije so vnesle mnogo truda, kulture sit je narod sprehaljcev, v dvorani pa le pol kulture „odjemalcev“.

In za slovo naj pičim stanovanjsko komisijo. V imenu cel’ga Kranja želim ji lep „Adijo!“ Naj Močnik jo pokoplje tri metre pod zemljo, Še Gašperlin naj mu pomaga, da še bolj „ziher“ bo!

Na vesti je imela: meritve, utesnitve, so dobro nam poznane prisilne tud’ selitve! Se star’mu penzionerju se najde hitro mesto — na žalost — le po ceni — da borec gre na cesto.

Gorenjska muha

FILM**„SKRIVNOST SOBE ŠT. 19“**

V režiji Terence-a Ficherja je angleško filmsko podjetje „Gainsborough pictures“ izdelalo film, v katerem igrajo: Jean Simmons, Dick Bogarde, Dawid Tomlinson, Catherine Nesbit in dr. Filmska zgodbja je izdelana baje po resničnem dogodku, ki se je zgodil leta 1889. v Parizu, ko je na svetovni razstavi čez noč izginil človek iz hotela, v katerem je stanoval, brez vsakega sledu. Ta osnovni dogodek dobi v tem filmu svojo filmsko obdelavo, v katero je vloženo mnogo napetosti, dejanja, zamotanosti, glavnih oseb pa so psihološko poglobljene, tako da dejanje ni samo zunanje, temveč je spremljano z globokimi človeškimi doživljaji, v katerih nekateri trkajo že na strune živčne in psihične omamice. Igralsko je delo osredotočeno na eno samo glavno žensko osebo, okrog katere se omotavajo in razmotavajo drobeni dogodki, od katerih je za dejanje pomemben prav vsak, če je še tako slučajen, zaradi česar film celo preseže ustvaritev kot reprodukcijo nekega resničnega dogodka, opremljenega s fantazijo scenarista in režiserja, in se vzpne skoro v parodijo napetosti, detektivskega iskanja in zločinskega nastrojenja — in tako postane — hote ali nehote — satira na detektivski film: s fantazijo napolnjen mehurček se razpoči, nič se ni zgodilo takšnega, kar pričakujemo, vse je bilo v redu in pošteno, še več, še koristno je bilo za te danji Paris in njegovo gospodarsko stanje. Režiser je skrbno in resno ustvaril prav razpoloženje, dogodek je razvil logično, verjetno, izognil se je nizkoužigalskim efektom, glavna igralka pa je ob dobrini svojih soigralcev ustvarila do dna izdelan in verjeten lik, ki ostane dosleden in neprevržen tudi, ko se fabula preobrne v svoje nasprotje.

K.

....FIZKULTURA IN ŠPORT**KOROTAN — POMLADANSKI PRVAK**

Igrische Korotana je bilo v nedeljo pooldne popriše zadnje prvenstvene borbe domačega ligaša v spomladanskem delu republiškega nogometnega prvenstva, ki ga je uspešno dovršil in postal pomladanski prvak slovenske republiške lige. Srečal se je s Krimom ter ga premagal s 3:1 (2:1).

Teren je bil po dežju precej razmočen, blaten in spolzek. Gledalcev je bilo ca 1600. Šodniku Presingerju iz Celja sta se predstavili moštvi:

Korotan: Kovačič, Malec, Kito, Pucelj, Razpotnik, Jan, Mihelčič, Majce, Božič, Ijačič, Brezar — in **Krim:** Slave, Streljih, Nagode, Novak, Ravnikar, Petkovič, Gabrovšek, Božič, Remic, Dodič, Pokoren.

Začetek prvega polčasa je obetal lepo in napeto igro. Krimovci so zaigrali s poletom in že v 2. minutah izsilili korner, ki pa je ostal neizkorščen. Domači so se kmalu znašli in prešli v protinapade. V 6. min. je desno krilo Krima (Gabršček) izkoristilo priliko, da je po lepem podložku s centra pobegnilo obrambi domačih ter s strani nenadno streljalo v gol — 1:0 za Krim. Po tem je bila igra vse bolj odprtia in borbená. Domači vse bolj uveljavljajo svojo tehnično premoč, medtem ko skušajo gostje to nadomestiti s požrtvovalno in borbeno igro. Na ta način je prišlo do izravnave rezultata šele v 30. min. Pred gol gostov je streljal Brezar. Strelj je prestregel z glavo Mihelčič ter ga poslal v mrežo 1:1. Drugi gol za Korotan je padel že v naslednjih dveh minutah. Korotanci so nevarno ogrozili vrata Krima. Oster strel Ijačiča je golman izpustil, poleg se je znašel Božič ter ga prisebno usmeril v gol (2:1 za Korotan). Po tem golu so Krimovci zopet prešli v napad, toda brez uspeha. Domača obramba je bila na mestu in je razbila vse nevarne situacije. Rezultat je ostal tako do konca polčasa neizpremenjen.

V drugem polčasu se je slika na igrišču popolnoma spremenila. Domača moštvo je bilo vseskozi v stalni premoči in igrali so večji del na polju Krima. Svojo slabost, pomanjkljivost kondicije pa so zato zdaj hoteli Krimovci nadomestiti s surovo igro; ki so jo začeli diktirati z vso ostrino. Igra

je postajala vse bolj neznašna in nevarnejša, kajti sodnik, čeprav je bil dober, ni imel dovolj avtoritete, da bi preprečil takšno nedopustno stanje na igrišču. V 20. minutah je branilec Krima zaustavil z roko žogo v kazenskem prostoru. Sodnik je dosidl enajstmetrovko. Zaradi tega so ga gostje obkolili in mu grozili, nekateri prepanteži pa celo suvali, češ da naj prekliče svojo sodbo. Do tega ni prišlo in Ijačič je enajstmetrovko spremenil v zaledek (3:1 za Korotan). Nadaljnja igra je bila vse bolj nemogoča in številno občinstvo je z zgražanjem zapuščalo igrišče. Takšnih iger, kakršno je v svoji nenoči pokazal Krim v drugem polčasu, Kranjčani ne marajo več videti in je vredna najostrejše obsodbe.

**NOGOMETNO PRVENSTVO
GORENSKE**

Nogometno prvenstvo na Gorenjskem je v glavnem končano v vseh skupinah. Moštva so tekmovala v 3 skupinah. Prvo so tvorila prva in rezervna moštva Gregorčiča iz Jesenic in Korotana iz Kranja, 2. skupino mladinci, 3. skupino pa pionirji.

Najbolj zanimivo tekmovanje je bilo v mladinski skupini, kjer do zadnjega nismo vedeli, kdo bo prvak. Najresnejši kandidat je bil Gregorčič, ki pa je zadnjo tekmo v Tržiču proti tamkajšnjim mladincem izgubil in tako izgubil tudi prvo mesto, ki si ga je na nedeljski tekmi z zmago nad Ločanom priborilo mladinsko moštvo NK Iskre iz Kranja. V tej skupini igrajo še nekaj zaostalih tekem in le Ljubelj ima možnost, da osvoji 3. mesto.

Končni rezultat za prvenstvo Gorenjske je sedaj naslednji:

I. skupina: **Iskra** (2 1 1 0 6 : 4 3), **Naklo** (2 0 1 5 : 4 2) in **Bratstvo** (2 0 1 2 : 5 1).

Z rezervnimi moštvi, ki tekmujeta izven konkurence, pa je tabela sledeča:

Gregorčič B (4 4 0 0 15 : 3 8), **Iskra** (4 2 1 1 9 : 9 5), **Bratstvo** (4 1 1 2 5 : 6 3), **Naklo** (4 1 0 3 12 : 18 2) in **Korotan B** (4 1 0 3 8 : 13 2).

Mladinska moštva so dosegla sledeči plasman:

Iskra (10 7 1 2 43 : 16 15), **Gregorčič** (10

DROBNE VAŽNE VESTI

Podjetje „Metan“ v Kutini, ki proizvaja posebne saje za proizvodnjo tiskarskih barv in za industrijo gume, je izpolnilo svojo petletno naložbo.

Mariborska livarna je te dni izpolnila svoj petletni plan celotne proizvodnje.

Dan izseljencev, pregnancev in interniranov Slovenije bo 8. julija v Mariboru.

Predsedstvo vlade LRS je odobrilo 300 tisoč dinarjev za obnovo proščiške cerkve v Ptaju, enega najdragocenijih zgodovinskih spomenikov.

Nad 200.000 otrok v naši državi bo letos odšlo na počitnice.

Deset let ni bilo tako dobre letine sлив, kakor še letos v Bosni in Srbiji.

V jeseniški železarni je doslej 2900 delavcev dobitilo 6700 krat častni udarniški naslov.

7 0 3 35 : 17 14), **Prešeren** (10 5 0 5 26 : 27 10), **Ljubelj** (8 4 1 3 23 : 18 9), **Ločan** (8 3 0 5 13 : 23 6) in **Bratstvo** (8 0 0 8 6 : 45 0).

Pionirska tabela je sledeča:

Korotan (5 5 0 0 19 : 4 10), **Gregorčič** (5 3 1 1 6 : 3 7), **Ločan** (5 2 2 1 11 : 5 6), **Ljubelj** (5 1 0 3 2 : 6 2), **Naklo** (4 1 0 3 1 : 16 2), in **Iskra** (4 0 1 3 1 : 6 1).

**VEDNO VEČJE ZANIMANJE ZA
KEGLJAŠKI ŠPORT**

Ni še dva meseca od tega, kar je bil v Kranju ustanovljen prvi kegljaški klub po osvoboditvi, ko so že vidni prvi uspehi. Keglaški klub Kranj ima danes že nad 200 članov in samo eno moderno kegljišče, ki ne zadošča več potrebam. Doslej je klub priredil nagradno tekmovanje, ki se ga je udeležilo okrog 100 članov. Najboljši so bili Ržnikar, Puhar, Strniša, Valentrant, Jerman, Božič in drugi. Zdaj je v teku medčlansko tekmovanje v narodnem slogu z metom 50 lučajev, ki bo po hudi konkurenči, kot je, dal najboljše igralce v dve moštvi, ki bosta v bližnji bodočnosti zastopali naše mesto na medklubovskih tekmovanjih. Po dosedanjih rezultatih so najboljši: Stare, Martelanc, Božič, Remic, Mavrič itd. Doslej je v tem tekmovaljanju dosegel najboljši rezultat 158 keglev, Martelanc Lado.

GREY

Tam, kjer sonce zahaja...

„Nič zato — pomagala vam bom!“ mu je prijazno odgovorila. „Le kam sem dala listek?“

Ob njenem zavlačevanju je Trueman imel priliko, da si jo je ogledal. Vsekakor je bila polnokrvna hči zapada, eno do dvanajset let stara, svetlolasta, toda tistih nežnih svetlopeplnatih las, ki se svetlikajo v srebrnem ne v zlatem sijaju. Njena postava ni bila polna, a tudi ne drobna. Njena modra čepica je bila že obledela in ni bila krojena po zadnji modi, njena preprosta bela obleka pa je bila lična in čista, a vsekakor ne nova.

„Tu je!“ je vzkliknila in z lahno rdečico v obrazu pogledala iznad torbice, po kateri je tako dolgo stikala.

Imela je velike, globoke, sive oči, ki so bile na široko odprte. Ko je Rock pogledal vanje, je imel občutek, da je nekaj doživel, česar še nikoli ni doživel in nikoli več ne bo.

„Kako je?“ je vprašala. „Ali naj vam berem vsako stvar posebej — ali vse obenkrat?“

„Ah, draga gospodična!“ je odgovoril Rock... „To je popolnoma vseeno!“

Gledal je le v njene lepo oblikovane rdeče īapete ustnice, ki so se pri njegovih besedah nekam prezirljivo upognile, a se spet žalostno vzravnale. Ves njen obraz, posebno pa njene sive oči so imele v sebi nekaj zaskrbljenega.

„Prav — začnimo torej z živil!“ je rekla in pogledala na list.

„Pet sladkorja, pet riža, pet — —“

Rock je skočil k oddelku za kolonialno blago, ki je bil tako pregledno urejen, da bi zlahka našel vse, kar je želela, če ne bi gledal samo nje.

„Pet? Cesa, prosim? je razmišljeno vprašal.

„Menda ne mislite centov? Pet funtov vendar.“

„Sem si takoj misil“, je brž odgovoril Trueman. „Dobe se pa tudi ljudje, ki take stvari kupujejo v ogromnih množinah. Jaz, na primer, sem zmeraj — —“

„Potem pač nikoli niste bili trgovski pomočnik?“ ga je vprašala in šla za njim.

„Ne, prav nikoli! Bil sem že..., vse mogoče sem že bil.“

Pogledala ga je, kot bi mu to res rada verjela — on pa se je smehjal. Nazadnje je našel sladkor in je že z njim napolnil veliko vrečko, ko ga je prekinila.

„Ne kandisa — navadno sipo, prosim!“

Nekaj v njenem glasu je v Rocku vzbudilo sum, da se z njim norčuje. Zato je sklenil, da pokaže svojo spremnost. V nekaj nagnih

vzemkih je vrečko napolnil do vrha z belim svetlikajočim se sladkorjem in se spet obrnil k njej.

„Kaj ne mislite tehtati...?“ ga je začudeno vprašala.

„Ni potrebno — jaz imam to kar v prstih“, je odgovoril tja v en dan.

„Ampak, veste! Tega je vendar več kot pet funtov!“

„Morda res malenkost več — v svojo korist se hvala bogu, nikoli ne zmotim... In kaj naprej?... Aha, seveda: riž!“

„In že je potegnil predal z rižem.“

„Ali boste tudi sedaj težo kar na oko precenili?“, ga je iskreno radovedna vprašala.

„Se razume! Pri rižu je to še lažje, ker ni tako težak kot sladkor.“

Natresel je v še večjo vrečko riža do vrha. Ko pa ga je podal, se je njena roka nehote dotaknila njegove. Bilo mu je, kot da ga je stresla električna iskra. Vrečka mu je zdrknila iz rok — se raztrgala in riž se je kakor bel studenček usipal po tleh.

„Vi ste tega krivil!“

